

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ምርጫ ቦርድ
NATIONAL ELECTION BOARD OF ETHIOPIA

**የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችና እና ሰነዶች ድልድል፣ ሥርጭት፣ አጠቃቀም፣ ርክክብና
አወጋገድ መመሪያ ቁጥር 8/2013**

**ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች**

አንቀጽ 1. አውጪው ባለስልጣን

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ምርጫ ቦርድ በማቋቋሚያ አዋጅ ቁ. 1133/2011 አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ (1) እና በኢትዮጵያ የምርጫ፣ የፖለቲካ ፓርቲዎች ምዝገባና የምርጫ ሥነ-ምግባር አዋጅ ቁ. 1162/2011 አንቀጽ 23 ንዑስ አንቀጽ (2)፣ አንቀጽ 56 ንዑስ አንቀጽ (6)፣ አንቀጽ 61 ንዑስ አንቀጽ (7) እንዲሁም አንቀጽ 163 ንዑስ አንቀጽ (2) በተሰጠው ስልጣን መሠረት ይህንን መመሪያ አውጥቷል።

አንቀጽ 2. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችና ሰነዶች ሥርጭት እና ርክክብ መመሪያ ቁጥር-8/2013” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀጽ 3. ትርጓሜ

1. “አዋጅ” ማለት የኢትዮጵያ የምርጫ፣ የፖለቲካ ፓርቲዎች ምዝገባና የምርጫ ሥነ-ምግባር አዋጅ ቁጥር 1162/2011 ነው።
2. “ቦርድ” ማለት የኢትዮጵያ ብሔራዊ ምርጫ ቦርድ ነው።
3. “የምርጫ አስፈጻሚ አካል” ማለት በየደረጃው ያሉ የክልል ቅርንጫፍ ጽ/ቤት፣ የዞን ማስተባበሪያ ጽ/ቤት፣ የምርጫ ክልልና የምርጫ ጣቢያ ነው።
4. “የምርጫ ሂደት” ማለት የመራጭ ምዝገባ፣ የዕጩ ምዝገባ፣ የምረጡኝ ቅስቀሳ፣ የመገናኛ ብዙኃን ተደራሽነት፣ የድምፅ አሰጣጥ፣ የድምፅ ቆጠራ፣ ጊዜያዊ ውጤት ማዳመር፣ የቅሬታ አፈታት ሥርዓት እና የመጨረሻ የምርጫ ውጤት ይፋ ማድረግን የሚያካትት ነው።

5. **“የቦርድ ስራተኛ”** ማለት በቦርዱ በቋሚነት ወይም በጊዜያዊነት የተቀጠረ ስራተኛ ነው።
6. **“ሰነድ”** ማለት ማንኛውም ለምርጫ ሂደት አስፈላጊ የሆነና የቦርዱ እውቅና ያለው የሕትመት ውጤት ነው።
7. **“የርክክብ ሰነድ”** ማለት የምርጫ ቁሳቁስና ሰነዶች የሚገኙበትን ሥፍራ፣ በአግባቡ መተላለፋቸውን፣ መጠናቸውን እንዲሁም የምርጫ አስፈጻሚዎችን ተጠያቂነት ለማረጋገጥ በቦርዱ የተዘጋጀ ሰነድ ነው ።
8. **“የምርጫ ቁሳቁስ”** ማለት ማንኛውም ለምርጫ ሂደት አስፈላጊ የሆነ ተንቀሳቃሽ ንብረት ነው።
9. **“የርክክብ ሰንሰለት”** ማለት የምርጫ ቁሳቁሶችና ሰነዶች ከሚመለከተው የአስረካቢ አካል ወደ ተረካቢው የሚተላለፍበት ሆኖ የቦርዱን የርክክብ ሥርዓት መሰረት ያደረገ አሰራር ነው።
10. የቃሉ አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በአዋጁ ላይ የተሰጡ ትርጓሜዎች እንደአግባብነታቸው ለዚህ መመሪያ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ 4. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ መመሪያ በጠቅላላ፤አካባቢያዊ፣ በማሟያ እና በድጋሚ ምርጫ እንዲሁም በህዝብ ውሳኔ ሂደት የምርጫ ቁሳቁስ እና ሰነድ የመያዝ ሀላፊነት ባላቸው በሁሉም ምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች እና አካላት ላይ ተፈጻሚ ይሆናል። የምርጫ ማስፈጸሚያ ሰነዶች እና ቁሳቁስ በሚደለድሉ፣ በሚያሰራጩ፣ በሚጠቀሙ፣ በሚረከቡ እና በሚያስወግዱ ላይም ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ 5. የጾታ አገላለጽ

በዚህ መመሪያ ውስጥ በአንደኛው ጾታ የተገለጸው አነጋገር ሌላኛውን ጾታም ያካትታል።

አንቀጽ 6. ዓላማ

የዚህ መመሪያ ዓላማ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችና ሰነዶች ለሚመለከተው የምርጫ አስፈጻሚ አካል በአግባቡ የሚጓጓዙበትን፣ ርክክብ የሚደረግበትን፣ በወቅቱ የሚሰራጩበትን፣ ጥቅም ላይ የሚውሉበትን፣ ወደ ቦርዱ የሚመለሱበትን እና የሚወገዱበትን ግልጽ የሆነ የአሰራር ስርዓት መዘርጋት ነው።

ምዕራፍ ሁለት

ስለምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች እናሰነዶች ስርጭት እና ርክክብ

አንቀጽ 7. የቦርዱ እና በየደረጃው የሚገኙ ምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች ተግባር እና ሀላፊነት

1. ቦርዱ በየደረጃው የሚሰራጩ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችና ሰነዶችን በዚህ መመሪያ ላይ በተመለከተው የአሰራር ስርዓትና የምርጫ የጊዜ ሰሌዳ መሰረት በበቂ መጠን ማዘጋጀት እና ለሚመለከተው የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀት መድረሱን ይከታተላል።
2. እያንዳንዱ የምርጫ ክልል በዚህ መመሪያና ቦርዱ በሚያወጣው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት የምርጫ ቁሳቁሶችና ሰነዶችን ለምርጫ ጣቢያዎች ያሰራጫል፤ እንዲሁም ከምርጫ ጣቢያዎች የሚመጡ የምርጫ ቁሳቁሶችና ሰነዶች በአግባቡ ተሞልተው መምጣታቸውን ያረጋግጣል፤ ይረከባል፤ በጥንቃቄ እንዲያዙ ያደርጋል፤ እንደአግባብነቱ የተሞሉ ቅጾች ለቦርዱና በየእርከኑ ለሚገኙ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች በአግባቡ መድረሳቸውን ያረጋግጣል።
3. እያንዳንዱ የምርጫ ጣቢያ ከምርጫ ክልሉ የሚላኩ የምርጫ ቁሳቁስና ሰነዶችን ተቀብሎ በጥንቃቄ ይይዛል፤ ጥቅም ላይ ከዋሉ በኋላ በአግባቡ ተሞልተው እና ተጠብቀው በቦርዱ በተቀመጠው የአሰራር ስርዓት ወደ ተለያዩ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች በአግባቡ መድረሳቸውን ያረጋግጣል።
4. የማንኛውም የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ ርክክብ ሲፈጸም ቁሱ ወይም ሰነዱ የተራ ወይም የመለያ ቁጥር ካለው ይህንን ጨምሮ ትክክለኛ ብዛቱ መመዝገብ አለበት።
5. እያንዳንዱን የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ የመጠበቅ ኃላፊነት ንብረቱ በእጁ የሚገኝ የቦርዱ ሰራተኛ ወይም የምርጫ አስፈጻሚ ነው።
6. ማንኛውም የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ የሥራ ግዴታዋን በምትወጣበት ጊዜ የርክክብ ቅጾችን የመፈረም እና የርክክብ ሰንሰለቱ በሙሉ የተመዘገበ መሆኑን የማረጋገጥ ግዴታ አለበት።
7. የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ በማንኛውም ጊዜ በቦርዱና በተለያዩ ደረጃ የሚገኙ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች ውስጥ በሚያገለግሉ የምርጫ አስፈጻሚዎችና

የቦርዱ ሰራተኞች ባለአደራነትና ጥበቃ ሥር ያለምንም የርክክብ ሰንሰለት ክፍተት አግባብ ባለው የርክክብ ሰነድና ሥርዓት አማካይነት ይቀመጣሉ።

8. የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ ርክክብ ሰንሰለቱ ሳይቋረጥ መቀጠል አለበት። ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ወይም ክስተት ከተቋረጠ ይኸው ሁኔታ በቃለ ጉባኤ ተይዞ የምርጫ አስፈጻሚዎ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ እንደአግባብነቱ ለምርጫ ጣቢያ ኃላፊ፣ ለምርጫ ክልል ጽ/ቤት ኃላፊ ወይም በየደረጃው ላለ የበላይ የምርጫ አስፈጻሚ አካል በምታሰውቀው መሰረት አስፈላጊው ማጣራት ይካሄዳል።
9. የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ ርክክብ ሰንሰለቱ መቋረጡን የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ካሳወቁ በኋላ ቦርዱ በራሱ ከሚያደርገው የሥነ ምግባር ወይም የዲሲፕሊን ግድፈት መፈፀሙን የማጣራትና እርምጃ የመውሰድ ተግባር በተጨማሪ ክስተቱ እንዲጣራ ለሚመለከተው አካል ሊመራው ይችላል።
10. ማንኛውም የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ በቁጥጥሩ ወይም በይዘታው ስር ያለ የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ቁሳቁሱ ወይም ሰነዱ ለታለመለት አላማ ስለመዋሉ የመከታተልና የማስፈጸም ኃላፊነት አለባት።
11. የዚህ መመሪያ አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ቦርዱ ወይም በየደረጃው ያለ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀት ከመንግስት አካላት የሚዋሱትን ንብረት ወይም ቁሳቁስ ቢኖር ርክክቡ የመንግስትን የንብረት ርክክብ አሰራር ስርዓትን ተከትሎ መፈፀም ይኖርበታል። ሆኖም የመንግስት የንብረት ርክክብ አሰራር ስርዓትን ለመጠቀም የማይቻል ከሆነ በዚህ መመሪያ ላይ የተመለከተውን የቦርዱን የርክክብ ስርዓት ተፈጻሚ ማድረግ ይቻላል።
12. ቦርዱ ወይም በየደረጃው የሚገኙ የምርጫ ማስፈፀሚያ አደረጃጀቶች በምርጫ ማስፈፀሚያ ቁሳቁሶችና ሰነዶች ስርጭት እና ርክክብ ወቅት ጥቅም ላይ የሚውሉ የማኅተም ቁጥሮች እንዲመዘገቡ ያደርጋሉ፣ ሂደቱን የፖለቲካ ፓርቲዎች እና አግባብነት ያላቸው ታዛቢዎች እንዲታዘቡ ይደረጋል።
13. ቦርዱ በየደረጃው ላሉ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች ስለምርጫ ቁሳቁስ እና ሰነዶች ርክክብ፣ አያያዝ እና አጠቃቀም አስፈላጊውን ስልጠና ይሰጣል።

አንቀጽ 8. የተለያዩ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነዶች

1. ቦርዱ በስራ ላይ ከሚያውላቸው የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ እና ሰነዶች መካከል የሚከተሉት ልዩ ጥንቃቄ ወይም ጥበቃ የሚያስፈልጋቸው ናቸው።

- ሀ) የመራጮች መዝገብ፤
- ለ) የመራጮች ምዝገባ መታወቂያ ካርድ፤
- ሐ) የድምፅ መስጫ ሳጥኖች፤
- መ) የድምጽ መስጫ ወረቀት፤
- ሠ) የድምፅ መስጫ ሳጥኖች መቆለፊያ (ማሸጊያ) ቁልፎች፤
- ረ) ማህተሞችና እና መርገጫዎች፤
- ሰ) የማይለቅ የመራጭነት ምልክት ማድረጊያ ቀለም፤
- ሸ) ማናቸውም መረጃ ተሞልቶባቸው፣ የተፈረሙና ማህተም የተደረገባቸው ቅጾች፤
- ቀ) የውጤትና የማዳመሪያ ቅጾች፤
- በ) ከተከፈቱ መከፈታቸውን የሚያስታውቁ መያዣዎች።

2. በተለያዩ የምርጫ ሂደቶች ላይ ጥቅም ላይ የሚውሉ ቁሳቁስና ሰነዶች “ልዩ ጥበቃ የሚያስፈልጋቸው” ተብለው በቦርዱ የሚለዩ ይሆናል።

3. ቀጥሎ የተዘረዘሩትን ጭምር ሌሎች የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችና ሰነዶች ልዩ ጥበቃ የሚያስፈልጋቸው ናቸው።

- ሀ) የሥነ ዜጋና የመራጮች ትምህርት መስጫ ሰነዶች፤
- ለ) ቦርዱ ለምርጫ አስፈጻሚ፣ ለእጩ ወኪል፣ ለታዛቢ፣ ለአስተርጓሚ እና ለጋዜጠኛ የሚያዘጋጀው መታወቂያ ወይም ባጅ።
- ሐ) የእጩዎች የምዝገባ ሰርተፊኬት፤
- መ) የእጩ ወኪሎች ዝርዝር፤
- ሠ) የምርጫ ማስታወቂያ፤
- ረ) ለሥነዜጋና ለመራጮች ትምህርት አገልግሎት የሚውል ቴፕ ሪከርደር ወይም ሬዲዮ ወይም ሌሎች የኤሌክትሮኒክስ ቁሳቁስ፤
- ሰ) ከምርጫ ጋር ለተያያዙ ወጪዎች መመዝገቢያነት የሚያገለግሉ የሂሳብ መዝገብና ደረሰኞች፤

- ሸ) የምርጫ ሰነዶች ወይም ቁሳቁስ መረከብና ደረሰኝ ወይም ቅጾች፤
- ቀ) የፖለቲካ ፓርቲዎች እና እጩ ወኪሎች የምርጫ ሥነምግባር ደንብን ስለማክበርና ማስከበራቸው የሚፈረሙበት ሰነድ፤
- በ) እጩዎች የምርጫ ምልክቶቻቸውን የሚያስተዋውቁባቸው ፖስተሮች፤
- ተ) በየደረጃው ያሉ የምርጫ አቤቱታ ሰሚ ኮሚቴዎች አቤቱታ የሚቀበሉበትና መልስ የሚሰጡበት ያልተሞላ፣ ማህተም ያልተደረገበትና ያልተፈረመበት ቅጽ፤
- ቸ) የምርጫ አፈጻጸም ማስታወቂያ ፖስተሮች ወይም በራሪ ጽሁፎች፤
- ኘ) አስክሪቢቶዎችና እርሳሶች፤
- ኘ) ጊዜያዊ ድምጽ የተሰጠባቸውን ድምፅ መስጫ ወረቀቶች ማስቀመጫ ፖስታ
- አ) የመገናኛና የመረጃ ቴክኖሎጂ መሣሪያዎች፤

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 ሥር የተዘረዘሩት የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች እና ሰነዶች አጠባበቅ እና አስተዳደር ሁኔታ የሚስተናገደው በዚህ መመሪያ መሰረት ነው።

5. ቦርዱ እና በየደረጃው ያሉ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች የሚከተሉትን ንብረቶች በትውስት ወይም በግዢ ወይም በሌላ አግባብ በስራ ላይ እንዲውሉ ሊያደርጉ ይችላሉ።

- ሀ) ተሽከርካሪ ወይም ሌሎች ማጓጓዣዎች፤
- ለ) ኮምፒዩተር፣ ፕሪንተር ወይም ስካነር፤
- ሐ) ወንበርና ጠረጴዛ እና
- መ) ሌሎች አስፈላጊ መሳሪያዎች እና ቁሳቁስ።

አንቀጽ 9. የምርጫ ቁሳቁሶችና እና ሰነዶች ስለሚሰራጩበት ጊዜና ሁኔታ

1. የቦርዱ ቋሚና አላቂ የምርጫ ቁሳቁሶች እና ሰነዶች በየደረጃው ላሉ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች በቦርዱ የድርጊት መርህ ግብርና የምርጫ ሰሌዳ መሰረት መድረስ አለባቸው።
2. ቦርዱ፣ የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችንና ሰነዶችን ሲያሰራጩ አግባብ ያለውን እና ደህንነቱ የተጠበቀ አስተማማኝ ማጓጓዣና ለዚህ የሚያስፈልገውን አስተማማኝ የእጅባ አገልግሎት በሚመለከት ቦርዱ የሚሰጠውን መመሪያ በሚገባ ተግባራዊ ማድረግ አለበት።

3. የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችንና ሰነዶችን ይዞ የተንቀሳቀሰው ተሽከርካሪም ሆነ ንብረቱ ደህንነቱ በተጠበቀ አመቺ ቦታ እንዲቆም፣ እንዲያድር እና እንዲንቀሳቀስ ማድረግ ይኖርበታል።
4. የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችንና ሰነዶችን የያዘ ማንኛውም ተሽከርካሪ በቦርዱ የጸጥታ/ደህንነት ጥበቃ እቅድ መሰርት ታጅቦና ደህንነቱ ተጠብቆ እንዲንቀሳቀስ ማድረግ ይኖርበታል።
5. ቦርዱ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችንና ሰነዶችን ሲያሰራጭ፡-
  - ሀ) አግባብነት ያላቸውን የርክክብ ሰነዶች በስራ ላይ ማዋል ይኖርበታል፣
  - ለ) ለቋሚና አላቂ የምርጫ ቁሳቁሶችና ሰነዶች የተለያዩ የገቢ እና የወጪ መዝገቦችን ያዘጋጃል።

አንቀጽ 10. ስለምርጫ ማስፈጸሚያ ሰነዶችና ቁሳቁሶች አቀማመጥና ጥበቃ

1. ማንኛውም የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ለሚረከበው የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችና ሰነዶች በቂ ማስቀመጫ ቦታ ማዘጋጀት አለበት።
2. የሚዘጋጀው የማስቀመጫ ቦታ ከእርጥበት፣ ከእሳት፣ ከእንስሳት እና ከመሳሰሉት ንክኪ የራቀ መሆን አለበት።
3. የሚያዘጋጀው የማስቀመጫ ቦታ መቆለፍ የሚችል እንዲሁም የምርጫ አስፈጻሚዎች ወይም የቦርዱ ሰራተኞች ብቻ ሊገቡ የሚችሉበት ክፍል ወይም ሌላ የተዘጋጀ ሥፍራ የሆነ እንደሆነ ማንም ሰው ሲገባ ደህንን የሚያሳይ ቃለ ጉባኤ መያዝ አለበት።
4. ማንኛውም የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ የሚረከበውን የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችና ሰነዶችን በማንኛውም የምርጫው ሂደት ወቅት በእይታና በቁጥጥር ሥር መሆኑን ማረጋገጥ አለበት።
5. የርክክብ ሰንሰለቱ እንዲጠበቅ ማድረግ የምርጫ አስፈጻሚዎችና የቦርዱ ሰራተኞች ድርሻ ሆኖ ጥበቃውን የሚያከናውኑት የፖሊስ ኃይል አባላት ወይም ሌሎች የጥበቃ ሠራተኞች ለሚጠብቋቸው የምርጫ ማስፈጸሚያ ሰነዶችና ቁሳቁስ ኃላፊነት አለባቸው።

አንቀጽ 11. የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች እና ሰነዶች ርክክብ

1. ማንኛውም በቦርዱ የሚሰራጩን የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ የሚያጓጉዝ የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ለሚያጓጉዘው ንብረት አስፈላጊውን ጥንቃቄ እና ጥበቃ በማድረግ ለሚመለከተው የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀት ማድረስ ይኖርበታል።
2. ማንኛውም የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነዶች ለሚመለከተው የምርጫ ክልል ለማድረስ ከቦርዱ የሚረከብ የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ በርክክቡ ወቅት ስለሚረከበው እቃ ዓይነት፣ መጠን እና ሁኔታ በአግባቡ ተመልክቶና ከርክክብ ሰነዱ ጋር አመሳክሮ መረከብ ይኖርበታል።
3. ማንኛውም ለምርጫ ስራ የሚላክ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ እንዲያጓጉዝ የተረከበ የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ የተረከበው ታሽጎ የሚንቀሳቀስ በሆነ ጊዜ በተረከበበት ሁኔታ ለሚመለከተው የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ማስረከብና በርክክብ ሰነድ ላይ አስፈላጊው መረጃ መሞላቱን ማረጋገጥ ይኖርበታል።
4. ማንኛውም ሰው የታሽጉ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች ወይም ሰነዶች ሲረከብ እሽጉ አለመፈታቱን አረጋግጦ መረከብ ይኖርበታል።
5. ማንኛውም በዚህ መመሪያ መሰረት ለሚመለከተው የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀት ቁሳቁስ ወይም ሰነዶችን ለማድረስ ከቦርዱ ኃላፊነት የተቀበለ የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ የሚያጓጉዘውን ማንኛውንም ሰነዶችና ቁሳቁስ ቦርዱ ባዘጋጀው ህጋዊ የርክክብ ሰነድ መረከብና ለሚመለከተው የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ በተመሳሳይ በህጋዊ የርክክብ ሰነድ ማስረከብ አለበት።
6. ማንኛውንም የቦርዱ መለያ ምልክት ያለበትን ወይም የቦርዱ እንደሆነ የሚታወቅን ቋሚ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነዶች ያለቦርዱ ትእዛዝ ለሌላ ለሶስተኛ ሰው አሳልፎ መስጠት አይቻልም፤ ከቦርዱ ሌላ ማንኛውም ሰው የባለቤትነት ጥያቄ ሊያቀርብበት አይችልም።

አንቀጽ 12. የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስና ሰነዶች ስለሚረከብ ሰው

1. ከሚመለከተው የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች የሚላኩ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች ወይም ሰነዶችን የሚረከበው የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ

እንደሁኔታው በቦርዱ ጽህፈት ቤት ኃላፊ፣ በክልል ቅርንጫፍ ጽህፈት ቤት ኃላፊ ወይም በዞን፣ በምርጫ ክልል ወይም በምርጫ ጣቢያ ኃላፊ ይመደባል።

2. ማንኛውም በየደረጃው ያለ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀት የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶችን ወይም ሰነዶችን የሚረከበው በምርጫ አስፈጻሚ ወይም በቦርዱ ሰራተኛ ይሆናል።
3. እያንዳንዱ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀት ከቦርዱ የሚላኩ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች ወይም ሰነዶችን እንዲረከብ የመደበውን የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ለቦርዱና ለበላይ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀት ወዲያውኑ በጽሁፍ ማሳወቅ አለበት።
4. ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ካልሆነ በስተቀር ማንኛውም የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች ወይም ሰነዶች ከምርጫ ማስፈጸም ስራው ጋር ደርቦ እንዲረከብ የተመደበ የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ መለወጥ የለበትም።
5. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች ወይም ሰነዶች ለመረከብ የተመደበ ሰው ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት መተካት ካለበት በሌላ የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ሊተካ ይገባል።
6. በየደረጃው ያለ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች ሰብሳቢ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች ወይም ሰነዶችን ከስራው ጋር ደርቦ እንዲረከብ የተመደበው የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት በሌላ የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ተተክቶ ከሆነ ፡-

ሀ) ለቦርዱና በየደረጃው ላለ የበላይ የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀት ስለተተካው የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ወዲያውኑ በጽሁፍ ያሳውቃል።

ለ) ቀደም ሲል የምርጫ ቁሳቁሶች ወይም ሰነዶችን ተረክቦ ከነበረው የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ወደተተካው የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ቦርዱ ባዘጋጀው የመረከቢያ ሰነድ ተቆጣጥሮ ያረካክባል።

አንቀጽ 13. የርክክብ ሰነድ

1. ቦርዱ የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁሶች እና ሰነዶች መረከቢያ ህጋዊ ሰነድ በማዘጋጀት በስራ ላይ ያውላል። የርክክብ ሰነዱ ከመነሻ አስረካቢው እስከ መጨረሻ ተረካቢው ድረስ ያለውን የርክክብ ሰንሰለት በሚገባ ለመመዝገብና ለመለየት በሚያስችል መልኩ መዘጋጀት አለበት።
2. ቦርዱ በዚህ አንቀጽ መሰረት የሚያዘጋጀው የርክክብ ሰነድ ፡-

ሀ) የሚጓጓዘውን ወይም ርክክብ የሚፈጸምበትን የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስና ሰነድ ከነመጠናቸው መግለጫ፤

ለ) እንደአግባብነቱ የምርጫ ማስፈጸሚያ ሰነድና ቁሳቁስ የተዘጋጀበትን ወይም የተገዛበትን ጊዜ፣ ቦታና ዋጋ፤

ሐ) የምርጫው ማስፈጸሚያ ሰነድና ቁሳቁስ የሚገኝበትን አቋምና ሁኔታ፤

መ) የምርጫ ሰነድና ቁሳቁስ መለያ ቁጥር ካለው መለያ ቁጥሩ እና ስያሜው፤

ሠ) አስፈላጊ ሌሎች መረጃዎች መሙያ የተተወ “ምርመራ” የሚል ክፍት ቦታ፤

ረ) የአስረካቢ ሰው ስም፣ የስራ ድርሻ፣ የመታወቂያ ቁጥርና ፊርማ፤

ሰ) የተረካቢ ስም፣ የስራ ድርሻ፣ የመታወቂያ ቁጥርና ፊርማ፤

ሸ) የርክክብ ሰነዱ በስንት ቅጂ እንደሚሰራ እና የትኛው ለአስረካቢ፣ የትኛው ለተረካቢ እንዲሁም የትኛው ከጥራዙ ጋር እንደሚቀር የሚያመለክት ማሳሰቢያ፤

ቀ) ርክክቡ የተፈጸመበት ቀን፤

በ) ቁሳቁሱ ወይም ሰነዱ የተላከለት የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች፤

ተ) ቁሳቁሱ ወይም ሰነዱ በተላከለት የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀት ቁሳቁሱን ወይም ሰነዱን የተረከበው የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የቦርዱ ሰራተኛ ስም፤

ቸ) ሰነዱን ወይም ቁሳቁሱን ያጓጓዘው አሽከርካሪ ስም፤

ኘ) የምርጫ ቁሳቁሱ የተጓጓዘበት ተሽከርካሪ አይነትና ሰሌዳ ቁጥር።

ኘ) የምርጫ ቁሳቁሱ በሚጓጓዝበት ጊዜ እንዲያጅብ/ጥበቃ እንዲያደርግ የተመደበው የፀጥታ አስከባሪ ሙሉ ስምና ከተመደበበት አካል የተሰጠው መታወቂያ ቁጥር።
በግልጽ የሚያሳይ መሆን ይኖርበታል።

3. በርዱ ማንኛውንም ወደሚመለከተው አካል የሚያጓጓዘውን የምርጫ ማስፈጸሚያ ሰነድና ቁሳቁስ አሽጎ የሚልክ ከሆነ በእሽጉ ላይ የሚላክላትን አካል አድራሻ፣ የእቃውን ዓይነት፣ ብዛትና የተዘጋጀበትን ቀን ጽፎ ማንቀሳቀስ ይኖርበታል። በርክክብ ሰነዱም ላይ ይህንን የሚያመለክት ቦታ መኖር አለበት።

አንቀጽ 14. አረጋግጦ ስለመረከብ ወይም ስለማስረከብ

ማንኛውም የምርጫ አስፈጻሚ ወይም የበርዱ ሰራተኛ፡-

1. ከበርዱ የተላከው የምርጫ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ ለቦታው የተላከ ትክክለኛ ዓይነትና መጠን መሆኑን እና ተገቢው ጥበቃ ተደርጎለት የቆየ መሆኑን በማረጋገጥ መረከብ ወይም ማስረከብ አለበት።
2. ከበርዱ የሚላኩ ሰነዶችና ቁሳቁስን በጥንቃቄ በመረከብ በአግባቡ መጠበቅ አለበት። ልዩ ጥበቃ የሚያስፈልጋቸውን የምርጫ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ በጥብቅ ጥንቃቄ መያዝ አለበት።
3. በባህርያቸው በተላኩበት ቦታ ጥቅም ላይ እንዲውሉ እና ለበርዱ ከማይመለሱት እንደ የሥነዜጋና የመራጮች ማስተማሪያ ማኑዋል፣ በራሪ ጽሁፍ እና የመሳሰሉት ውጫ ያሉትን ሰነዶችና ቁሳቁስ በአግባቡ በስራ ላይ በማዋል ጠብቆ ለበርዱ ማስረከብ አለበት።

ምዕራፍ ሦስት

ልዩ ጥንቃቄ የሚያስፈልጋቸው የምርጫ ቁሳቁስ ወይም ሰነዶች አያያዝ፣ አመላለስና

አወጋገድ

አንቀጽ 15. ስለአያያዝ እና መልሶ ማስረከብ

1. በዚህ መመሪያ ላይ የተጠቀሱ የምርጫ ቁሳቁስ ወይም ሰነዶችን የተመለከቱ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ የመራጮች መዝገብን ጨምሮ የድምጽ መስጫ ወረቀቶች፣ ለድምፅ አሰጣጥ፣ ለቆጠራና ለውጤት አገላለፅ አገልግሎት የሚሰጡ ቅጾች ወይም ሰነዶች።

የሚስጥር ጥበቃ ማሻሻያዎች ለምርጫው ሂደት ካላቸው ወሳኝነት ጋር ተያይዞ ልዩ ጥንቃቄ ሊደረግላቸው ይገባል።

2. ለድምፅ አሰጣጥ፣ ለቆጠራና ለውጤት አገላለፅ አገልግሎት የሚሰጡ ሰነዶች ከምርጫ ክልሉ ታሸገው ወደምርጫ ጣቢያው በመጡበት ሁኔታ እስከ ድምፅ መስጨው ዕለት እሽጉ ሰይፈታ፣ ለጥበቃ አስተማማኝ፣ እንሰሳትና እርጥበት በሌለበት ቦታ በጥንቃቄ መቀመጥ አለባቸው።

3. በምርጫ ሕጉ፣ በቦርዱ የድምጽ አሰጣጥ፣ ቆጠራና ውጤት አገላለጽ መመሪያና ሌሎች አግባብነት ያላቸው የቦርዱ መመሪያዎች የምርጫ ሂደቱ ተጠናቆ አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎች ተሰብስበው ከተመዘገቡ በኋላ ሁሉም ልዩ ጥንቃቄ የሚያስፈልጋቸው የምርጫ ቁሳቁስና ሰነዶች መከፈታቸው በሚያስታውቁ ቦርሳዎች ውስጥ ተደርገውና የርክክብ ሰንሰለቱ ክፍተት አለመኖሩ በሰነድ በተረጋገጠ መንገድ ለሚመለከተው የምርጫ ማስፈጸሚያ አደረጃጀቶች መመለስ ይኖርባቸዋል።

አንቀጽ 16. ስለአወጋገድ

1. የድምጽ መስጨ ወረቀቶች፣ የውጤት መረከቢያ ቅጾች፣ ቃለ ጉባኤዎችና ሌሎች በምርጫው ሂደት በስራ ላይ የዋሉ ሰነዶች መወገድ ያለባቸው

- ሀ) የምርጫው ሂደት ከተጠናቀቀ፣
- ለ) ማንኛውም በምርጫ ሂደትና ውጤቱ ላይ የተነሱ አስተዳደራዊ ወይም ሕጋዊ የአቤቱታ ሂደቶች ከተቋቋሙ፣
- መ) የድጋሚ ቆጠራ እስከመጨረሻው ደረጃ ከተጠናቀቀ እና
- ሠ) የምርጫ ውጤቱ መጨረሻነት ሲረጋገጥ ብቻ ነው።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተደነገገው መሰረት እስኪወገዱ ድረስ የመራጮች መዝገብ፣ የድምጽ መስጨ ወረቀቶች፣ የውጤት መረከቢያ ቅጾች፣ ቃለ ጉባኤዎችና ሌሎች በምርጫው ሂደት በስራ ላይ የዋሉ ሰነዶች እንደአግባብነቱ በየምርጫ ክልሉ ተቀምጠው ቆይተው ቦርዱ በሚያወጣው የጊዜ ሰሌዳ መሰረት ወደ ቦርዱ ማዕከላዊ ግምጃ ቤት የርክክብ ስርዓቱ በተጠበቀ መንገድ ተጓዥው መቀመጥ አለባቸው።

3. በምርጫ ሂደት የተፈጸመ ወንጀልን ለመመርመር በሕግ አስፈጻሚ አካላት ወይም በፍርድ ቤት የሚፈለጉ ልዩ ጥንቃቄ የሚያስፈልጋቸው የምርጫ ቁሳቁስ ወይም ሰነዶች እነዚህ የሕግ አካላት በሚሰጡት ማሳሰቢያ ላይ ተመስርቶ የይግባኝ ደረጃዎችን ጨምሮ የፍርድ ሂደቱ እስኪጠናቀቅ ድረስ እንዲቀመጡ ይደረጋል።

4. ማንኛውም ልዩ ጥንቃቄ የሚያስፈልጋቸው የምርጫ ቁሳቁስ ወይም ሰነዶች ከሚከተሉት ውስጥ መጨረሻ የሚከሰተውን ተከትሎ ይወገዳሉ፡-

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ስር የተመለከቱት ሂደቶችና ውሳኔዎች ሲፈጸሙ፣ ወይም

ለ) ከምርጫው እላት በኋላ አንድ አመት ሲያልፍ።

5. በዚህ አንቀጽ ውስጥ የተመለከቱት ቁሳቁስና ሰነዶች አካባቢን በማይገዳ መልኩ በመልሶ መጠቀም ሂደት ወይም በሌላ አመቺ በሆነ መልኩ በቦርዱ ጥብቅ ክትትል እና ውሳኔ እንዳስፈላጊነቱ አግባብነት ያላቸው ታዛቢዎች በተገኙበት ይወገዳሉ።

6. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች ቢኖሩም ቦርዱ የመራጮች መዝገብ የሚወገድበትን ጊዜ በተለየ ሁኔታ ሊወስን ይችላል።

ምዕራፍ አራት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 17. ስለተጠያቂነት

1. በዚህ መመሪያ መሰረት የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ እንዲያጓጉዝ ከቦርዱ ጽህፈት ቤት የተረከበ ሰው ከአቅም በላይ ካልሆነ በስተቀር ንብረቱ በጉዞ ላይ እያለ ለሚደርስበት ማንኛውም ጉዳት ኃላፊነት አለበት።
2. ማንኛውንም የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነድ የሚያሰራጭ ወይም የተረከበ ሰው ከጥንቃቄ ጉድለት ላጠፋው፣ ላበላሸው፣ እንዳይሰራ ላደረገው ወይም ላወደመው የምርጫ ማስፈጸሚያ ቁሳቁስ ወይም ሰነዶች አግባብ ባለው ህግ መሰረት ይጠየቃል።

አንቀጽ 18. ተፈጻሚ ስለማይሆኑ መመሪያዎች

ማንኛውም ከዚህ መመሪያ ጋር የሚቃረን መመሪያ ወይም አሰራር በዚህ መመሪያ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም።

አንቀጽ 19. ስለመተባበር

ማንኛውም ሰው ይህንን መመሪያ በመፈጸምና በማስፈጸም የመተባበር ግዴታ አለበት።

አንቀጽ 20. መመሪያው የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ መመሪያ በቦርዱ ከጸደቀበት የካቲት 4 ቀን 2013 ዓ.ም ጀምሮ የጻፍ ይሆናል።

ብርቱካን ሚደቅሳ

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ምርጫ ቦርድ ሰብሳቢ